



# Dodatni porez na dobit

Željko Dominis, mag. ing., Ksenija Kramar, dipl. oec. ovl. porezni savjetnik

Dodatno oporezivanje ekstraprofita razmatraju ili su već uvele brojne europske zemlje pa tako i Republika Hrvatska koja je koncem prošle godine donijela Zakon o dodatnom porezu na dobit. O porezu na neočekivanu dobit kompanija (engl. *windfall profit tax*) u Europskoj uniji raspravlja se više od godinu dana, a dosad ga je uvelo osam zemalja, uključujući i Hrvatsku, kako bi se prvenstveno financirale izdašne državne potpore odobrene zbog snažnog rasta cijena energije i energenata. Ideja je Europske komisije da se izvanredan porez ili, kako ga nazivaju, „solidaran porez“ usmjeri u državne socijalne programe. Plaćat će se samo 2023. godine za dobit ostvarenu u 2022. godini. Riječ je o jednokratnom porezu, ponajprije rezerviranom za energetske sektor jer je profitirao na rastu cijena plina, struje i goriva, ali države ga po svojoj odluci mogu slobodno primijeniti na sve poduzetnike čija je dobit iskočila iz uobičajenih okvira. Ta je granica postavljena na 20% veću dobit u odnosu na profite koje su kompanije ostvarile u protekle četiri godine, a odnosi se na kompanije koje su ostvarile prihode veće od 300 milijuna kuna. Također, obveznik plaćanja solidarnog doprinosa je svaki obveznik poreza na dobit koji obavlja djelatnosti u sektorima sirove nafte, prirodnog plina, ugljena i rafinerija, ako ostvaruje najmanje 75 % svojeg prometa od gospodarskih djelatnosti u području vađenja, rudarenja, rafiniranja nafte ili proizvodnje proizvoda koksnih peći, kako je navedeno u Uredbi (EZ) br. 1893/2006 Europskog parlamenta i Vijeća.

## 1. Uvod

Nalazimo se u vremenu velikih globalnih poremećaja koji su negativno utjecali na građane i poduzetnike čime je izazvan dubok poremećaj u opskrbi energenata i hrane u Europi. Stanovništvo je suočeno sa stalnim rastom cijena ključnih proizvoda, a poduzetnici posluju u uvjetima stalnog rasta troškova poslovanja. Primjenom dodatnog poreza na dobit omogućuju se dodatni prihodi koji će se u javnom interesu koristiti za ublažavanje posljedica, između ostaloga, i energetske krize, a pri tome istodobno dio dobiti ostaje poreznim obveznicima kako bi zaštitili svoja buduća ulaganja i osigurali svoju financijsku stabilnost. Naime, u visini prikupljenih sredstava od dodatnog poreza na dobit u 2023. godini, izradit će se novi paket mjera kao nastavak do sada donesenim mjerama koje su bile u značajnim iznosima usmjerene na prevladavanje energetske krize tijekom zimskog perioda 2022. i 2023. godine. Prikupljena sredstva će u prvom redu biti namijenjena za financijske potpore krajnjim kupcima energije<sup>1</sup>, osobito ranjivim kućanstvima, kako bi se ublažili učinci visokih cijena energije i drugih proizvoda. Stoga dodatni porez na dobit ima element solidarnog doprinosa<sup>2</sup>.

Zakonom o dodatnom porezu na dobit (Nar. nov., br. 151/22 i 9/23 – ispravak) implementira se provedba Poglavlja III. Uredbe Vijeća (EU) 2022/1854 o hitnoj intervenciji za rješavanje pitanja visokih cijena energije (Službeni list Europske unije, L 261 I/1 od 7. listopada 2022. - u daljnjem tekstu: Uredba 2022/1854) te donosi mjera preraspodjele, kojom se osigurava da porezni obveznici – poduzetnici, koji su ostvarili dodatnu dobit, proporcionalno doprinose ublažavanju negativnih okolnosti kod najugroženijih građana. Utvrđivanje dodatnog poreza na dobit i solidarnog doprinosa odnosi se na porezno razdoblje 2022. godine, za koje se Prijave poreza na dobit podnose od 1. siječnja 2023. godine.

Zakon o dodatnom porezu na dobit utemeljen je na preporuci Europske komisije (u daljnjem tekstu: EK) kao porez solidarnosti. Međutim, EK je preporučila da se taj porez uvede za energetske sektor jer je profitirao na rastu cijena plina, struje i goriva, ali je ostavljena mogućnost da ga države članice po svojoj odluci mogu slobodno primijeniti na sve poduzetnike čija je dobit iskočila iz uobičajenih okvira. Kao rezultat toga gotovo pola država Europske unije (u daljnjem tekstu: EU) uvelo je porez na ekstra profit i većina država koje su ga uvele to su učinile samo u energetske sektoru. Izuzetak su Španjolska koja je uključila i financijski sektor te Mađarska koja je išla jako široko i uvela stopu od 65% ekstraporeza. Poljska je imala plan sličan kao i Mađarska je međutim naišla na prilično snažan otpor. Kao rezultat takvih najava tržište kapitala u Poljskoj palo je preko noći za 6%. Naša Vlada je iskoristila navedenu mogućnost i Zakonom o

1 „Krajnji kupac energije“ znači kupac koji kupuje energiju za vlastitu upotrebu.  
2 „Solidarni doprinos“ znači privremenu mjeru koje je namijenjena rješavanju pitanja viška dobiti poduzeća i stalnih poslovnih jedinica iz EU koji obavljaju djelatnosti u sektorima sirove nafte, prirodnog plina, ugljena i rafinerija kako bi se ublažila izvanredna kretanja cijena na energetskim tržištima za države članice, potrošače i poduzeća.

dodatnom porezu na dobit zahvatila šir(ok)i krug najuspješnijih poduzetnika i prema tom zakonu obveznici tog poreza postati će sve tvrtke s povećanom dobiti neovisno o djelatnosti koju obavljaju. Taj novi porez plaćat će tvrtke koje su u 2022. godini imale godišnji prihod veći od 300 milijuna kuna i to po stopi od 33%, ali samo na dobit veću od 20% u odnosu na četverogodišnji prosjek. Ovaj porez treba se prvenstveno odnositi na tvrtke isključivo u stranom vlasništvu i na one koje su dio velikih multinacionalnih korporacija, a koje u vremenu kada imamo ovakav oblik inflacije ostvaruju ekstraprofite koje onda prebacuju maticama.

Dakle, naša vlada nije željela novi porez na dobit ograničiti samo na energetski sektor, već ga proširiti i na sve druge tvrtke kojima je u 2022. godini dobit porasla više od 20%. Tako je, prema dostupnim podacima, Inina dobit u prvih 9 mjeseci 2022. godine porasla 171%, domaćoj IT tvrtki Span 171%, Zagrebačkoj banci 43%, dok je dobit Kraša porasla samo 6%, a turističkog lanca Valamar oko 8%. Atlantic Grupa je pak u minusu za trećinu. Podaci kojima su raspolagali u Vladi pokazali su da je neobično visok rast dobiti zamjetan u svim djelatnostima, a ne samo u energetici. Država je 2022. godine planirala naplatiti oko 9,3 milijarde poreza na dobit od poduzeća, no u re-balansu proračuna ta je svota podignuta na 11,3 milijarde, odnosno naplatilo se dvije milijarde kuna više. Približno toliko porasla je bila i naplata PDV-a. Golema inflacija i široko rasprostranjeno povećanje cijena vjerojatno su imali utjecaj na rast dobiti tvrtki kao što imaju i na povećanje poreznih prihoda države. Osim toga, bilo je sa strane države nekih direktnih ili indirektnih subvencija koje su utjecale na profite kompanija. Podsjetimo se da je Vlada bila zamrzнула cijene energenata, naftnih derivata i električne energije te da je učinila još puno toga kako bi poduzetnicima olakšala krizu. Vlada je smatrala da mora reagirati kako bi spriječila da netko te državne subvencije usmjerava prema svojim profitima.

Porez na ekstraprofit je jednokratni, a prikupljena sredstva u prvom će redu ići za potpore krajnjim kupcima energije, osobito ranjivim kućanstvima, pa dodatni porez na dobit ima element solidarnog doprinosa. Plaćao bi se samo 2023. godine za dobit ostvarenu u 2022. godini.

Kako je RH među onim zemljama u EU koje imaju najmanju stopu poreza na dobit, poduzetnicima je ostavljena mogućnost da direktno radnicima isplate nagrade i bonuse te na taj način izbjegnú mogućnost plaćanja poreza na ekstraprofit.

## 2. Zakon o dodatnom porezu na dobit

Dodatni porez na dobit je mjera preraspodjele kako bi se osiguralo da porezni obveznici – poduzetnici, koji su ostvarili dodatnu dobit, proporcionalno doprinose ublažavanju negativnih okolnosti kod najugroženijih građana i poduzetnika. Zakonom o dodatnom porezu na dobit uvodi se dodatni porez na dobit kako bi se osigurala sredstva kojima bi se povećala mogućnost države u kreiranju novih mjera pomoći građanima u potrebi, a što predstavlja legitimni cilj za donošenje ovog Zakona koji je limitiran primjenom načela razmjernosti i ograničenim trajanjem ove mjere. Prikupljenim sredstvima kroz dodatni porez na dobit, u visini tako prikupljenih sredstava s jedne strane, omogućit će se dodatni prihod koji će se u javnom interesu koristiti za ublažavanje posljedica krize, jer će se kroz pakete osigurati pomoć onima kojima je ista potrebna u skladu s ostvarivanjem načela socijalne pravde. S druge strane propisivanjem obveze dodatnog poreza na dobit vodi se briga o pojedinačnim interesima poreznih obveznika obuhvaćajući samo najjače obveznike pri čemu

ostaje dio dobiti kako bi poduzetnici zaštitili svoja ulaganja i financijsku stabilnost u skladu s ostvarivanjem načela razmjernosti.

Dodatni porez na dobit je prihod državnog proračuna i uvodi se kao privremena odnosno jednokratna mjera kojom se provodi oporezivanje u 2023. godini za porezno razdoblje 2022. godine, na isti način kako se u poreznom sustavu RH utvrđuju porezne obveze i za ostale godišnje poreze – porez na dobit i porez na dohodak. Pri tome valja dodatno naglasiti pravila oporezivanja poreznog sustava Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: RH), prema kojima se porez utvrđuje za unaprijed definirano porezno razdoblje te se u tom dijelu ne razlikuje niti oporezivanje dodatnim porezom na dobit u odnosu na druge porezne oblike.

Važno je naglasiti da prethodno porezno razdoblje u kojemu je oporeziva dobit bila negativna ili jednaka nuli, neće biti uključeno u izračun prosječne dobiti prethodnih razdoblja. Primjerice, ako je u jednom od četiri prethodna porezna razdoblja oporeziva dobit bila negativna ili jednaka nuli, tada će se pri izračunu prosjeka zbroj oporezivih dobiti preostalih razdoblja podijeliti s brojem tri, a ako je u sva četiri prethodna porezna razdoblja ostvaren gubitak, neće biti obveze za plaćanje dodatnog poreza na dobit. Na taj je način od plaćanja dodatnog poreza na dobit isključen dio poduzetnika koji su u prethodnim razdobljima ostvarili gubitke, a u 2022. godini dobit.

Odredbama članka 2. Zakona o dodatnom porezu na dobit propisuje se kako se ovim Zakonom provodi dio iz Uredbe 2022/1854. Riječ je o Poglavlju III. - Mjere koje se odnose na sektore sirove nafte, prirodnog plina, ugljena i rafinerija. Prema članku 14. Uredbe 2022/1854 višak dobiti koji ostvaruju poduzeća i stalne poslovne jedinice iz EU, koji obavljaju djelatnosti u sektorima sirove nafte, prirodnog plina, ugljena i rafinerija, podliježe obveznom solidarnom doprinosu, osim ako su države članice donijele ekvivalentne nacionalne mjere.



### ističemo...

Prema odredbama članka 4. i 5. Zakona o dodatnom porezu na dobit obveznici dodatnog poreza na dobit su obveznici poreza na dobit utvrđeni u skladu s posebnim propisom o oporezivanju dobiti<sup>3</sup>, a koji nakon završetka poreznog razdoblja iz 2022. godine **ostvare prihode veće od 300 milijuna kuna i utvrde oporezivu dobit za 2022. godinu u iznosu većem za 20% u odnosu na prosjek oporezive dobiti iz četiri prethodna porezna razdoblja.**

Dakle, utvrđuje se kako je porezna osnovica samo pozitivna razlika oporezive dobiti poreznog razdoblja i prethodna četiri porezna razdoblja uvećana za 20%. Također se propisuje koja će prethodna porezna razdoblja biti obuhvaćena kao referentna za izračun dodatnog poreza na dobit. Za 2022. to je razdoblje 2018. - 2021. godine. Nadalje, propisuje se i kako će se obveza dodatnog poreza na dobit utvrditi neovisno ima li porezni obveznik poreznu obvezu prema Prijavi poreza na dobit odnosno neovisno o tome koristi li kod utvrđivanja obveze poreza na dobit porezni štit prema posebnim propisima kao pravo na poticaje ulaganja ili korištenje prijenosa poreznog gubitka. Naime, obveza plaćanja dodatnog poreza na dobit se utvrđuje prema poreznoj osnovici koja je različita od porezne osnovice za obračun

<sup>3</sup> Oporeziva dobit, za potrebe izračuna dodatnog poreza na dobit, je zapravo računovodstvena dobit uvećana i umanjena prema propisu o oporezivanju dobiti, prije iskorištenja prenesenih poreznih gubitaka i umanjena obveze poreza na dobit.





poreza na dobit. Stoga ista osoba može imati obvezu dodatnog poreza iako nema obvezu poreza na dobit i obrnuto.

Uredba 2022/1854 obuhvaća samo dio energetskog sektora koji u RH nije mnogobrojan, a osobe, koje obavljaju djelatnosti vađenja, rudarenja, rafiniranja nafte ili proizvodnje proizvoda koksnihi peći, osim tih djelatnosti obavljaju i druge djelatnosti u značajnom opsegu zbog čega nije izvjesno postoje li porezni obveznici koji ispunjavaju uvjete iz Uredbe 2022/1854 da budu obveznici solidarnog doprinosa u RH. Prema navedenom primjenom odredbi iz Uredbe 2022/1854, zbog strukture gospodarstva u RH ne bi se mogla ostvariti svrha – pružanje paketa pomoći potrebitim građanima, osobito ranjivim kućanstvima. Stoga se u cilju postizanja opće solidarnosti propisuje mjera preraspodjele poreznog tereta, prilagođena trenutnim gospodarskim uvjetima, putem obveze plaćanja dodatnog poreza na dobit kao horizontalne mjere prema svim djelatnostima za najjače porezne obveznike.

**ističemo...**

Prema tome odredbama Zakona o dodatnom porezu na dobit obveznici dodatnog poreza na dobit su obveznici poreza na dobit utvrđeni u skladu s posebnim propisom o oporezivanju dobiti, koji u poreznom razdoblju 2022. godine ispune slijedeća dva uvjeta:

- 1) Ostvare prihode veće od 300 milijuna kuna<sup>4</sup>.
- 2) Utvrde oporezivu dobit u iznosu većem za 20% u odnosu na prosjek oporezive dobiti iz četiri prethodna porezna razdoblja. Prethodna porezna razdoblja počnu od 1. siječnja 2018. godine.

Međutim, ukoliko obveznik poreza na dobit ne ostvari prihode veće od 300 milijuna kuna, koji je jedan od uvjeta za utvrđivanje obveze dodatnog poreza, ali ispuni uvjete vezane uz plaćanje solidarnog doprinosa prema Uredbi 2022/1854, isti je obveznik plaćanja solidarnog doprinosa obzirom na obvezu primjene te Uredbe.

Člankom 6. Zakona o dodatnom porezu na dobit utvrđuje se oporeziva dobit poreznog razdoblja za potrebe izračuna dodatnog poreza na dobit. Stavkom 1. toga članka propisuje se kako se porezna osnovica utvrđuje kao razlika prihoda i rashoda prije obračuna poreza na dobit u skladu s računovodstvenim propisima, uvećana i umanjena u skladu s propisima o oporezivanju dobiti te kao pozitivan iznos iskazan na rednom broju 36. ili 39. Prijave poreza na dobit, u poreznom razdoblju za koje se podnosi. Obveznici poreza na dobit, u skladu sa Zakonom o porezu na dobit (Nar. nov., br. 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20 i 114/22) i Pravilnikom o porezu na dobit (Nar. nov., br. 95/05, 133/07, 156/08, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 146/12, 160/13, 12/14, 157/14, 137/15, 1/17, 2/18, 1/19, 1/20, 59/20 i 1/21), podnose Prijavu poreza na dobit. Sadržaj Prijave poreza na dobit odnosno Obrasca PD propisan je člankom 47. Pravilnika o porezu na dobit. Tako se u Obrascu PD, među ostalima, iskazuje: dobit, gubitak, iznos uvećanja dobiti i iznos umanjena dobiti. Ako porezni obveznik nakon dodatnih uvećanja i umanjena ima pozitivan iznos isti će biti iskazan na rednom broju 36. ili 39. ovisno o tome ima li porezni obveznik pravo na korištenje prenesenih poreznih gubitaka i u kojem iznosu. U Prijavi poreza na dobit se iskazuje oporeziva dobit koja se uzima u obzir prilikom izračuna obveze dodatnog poreza na dobit.

<sup>4</sup> Izabrani kriterij prihoda je jedan od kriterija iz Zakona o računovodstvu koji poduzetnike odnosno obveznike poreza na dobit, razvrstava u velike poduzetnike.

Stavkom 2. ovoga članka Zakona o dodatnom porezu na dobit propisano je kako u slučaju kada porezni obveznik u poreznom razdoblju utvrdi negativnu oporezivu dobit te nema pozitivan iznos na rednom broju 36. ili 39., a to je podatak koji se iskazuje u Prijavi poreza na dobit, neće biti obveznik plaćanja dodatnog poreza na dobit.

Dakle, prema ovom članku obveznik poreza na dobit, koji ima u poreznom razdoblju prihode veće od 300 milijuna kuna, a koji nema pozitivan iznos iskazan na rednom broju 36. ili 39. Prijave poreza na dobit, neće biti obveznik plaćanja dodatnog poreza na dobit.

Oporeziva dobit prethodnih poreznih razdoblja utvrđuje se na isti način kao što se utvrđuje i za porezno razdoblje (članak 6. Zakona o dodatnom porezu na dobit). Za svako porezno razdoblje 2018.-2021. godine utvrdit će se postojanje oporezive dobiti na isti način kao i za porezno razdoblje prema članku 6. Zakona o dodatnom porezu na dobit. U slučaju da porezni obveznik u nekom od prethodnih poreznih razdoblja nije iskazao oporezivu dobit na rednom broju 36. ili 39. Prijave poreza na dobit, za potrebe izračuna dodatnog poreza na dobit smatrat će se da je oporeziva dobit tog poreznog razdoblja nula.

Člankom 8. Zakona o dodatnom porezu na dobit utvrđuje se izračun prosječne oporezive dobiti na način da se zbroje samo pozitivni iznosi oporezive dobiti iz svakog prethodnog poreznog razdoblja i podjele s brojem poreznih razdoblja u kojem porezni obveznik poslovao. Tako se neće zbrajati pozitivni i negativni iznosi oporezive dobiti prethodnih poreznih razdoblja, te na taj način ne dolazi do dodatnog povećanja razlike između prosječne oporezive dobiti prethodnih poreznih razdoblja i oporezive dobiti poreznog razdoblja.

**ističemo...**

Člankom 9. Zakona o dodatnom porezu propisuje se da se dodatni porez plaća na utvrđenu poreznu osnovicu po stopi od 33%.

Naime, Uredbom 2022/1854 propisano je da stopa, koja se primjenjuje za izračun solidarnog doprinosa, iznosi najmanje 33%, te je kao ekvivalent solidarnom doprinosu, kao stopa za dodatni porez uzeta minimalna stopa propisana navedenom Uredbom.

Stavcima 1. - 4. članka 10. Zakona o dodatnom porezu utvrđuje se rok plaćanja, način plaćanja, službena valuta i podnošenje prijave za dodatni porez na dobit. Obzirom da je riječ o obveznicima poreza na dobit, rok plaćanja, način plaćanja i podnošenje prijave za dodatni porez na dobit izjednačen je s propisom o oporezivanju dobiti. Obveznik poreza na dobit će prilikom podnošenja Prijave poreza na dobit, podnijeti i prijavu dodatnog poreza na dobit te platiti utvrđene porezne obveze. Rokovi i način plaćanja poreza na dobit te procjena porezne osnovice utvrđeni su člankom 35. Zakona o porezu na dobit te će se na istovjetan način primijeniti i za potrebe obračuna i plaćanja dodatnog poreza na dobit. Prijava poreza na dobit podnosi se u skladu sa Zakonom o porezu na dobit u pravilu četiri mjeseca nakon isteka poreznog razdoblja (postoje izuzetci), a obveza poreza na dobit se plaća s danom podnošenja porezne prijave uz primjenu službene valute kako je propisano posebnim propisom.

Stavkom 5. članka 10. Zakona o dodatnom porezu propisano je da će se porezna obveza procijeniti na isti način kao i obveza poreza na dobit ako porezni obveznik ne podnese prijavu dodatnog poreza na dobit. Ministar financija će pravilnikom propisati obrazac prijave dodatnog poreza na dobit te način sastavljanja tog obrasca i potrebne podatke koji će se dostaviti.

Člankom 11. Zakona o dodatnom porezu na dobit propisuje se razdoblje obračuna dodatnog poreza na dobit, a to je porezno raz-

doblje započeto u 2022. godini. Propisane su prilagodbe za porezne obveznike čije porezno razdoblje nije kalendarska godina, a to je razdoblje izjednačeno s propisom o oporezivanju dobiti obzirom da je riječ o istim obveznicima. Tako će obveznici poreza na dobit kojima je porezno razdoblje započelo npr. 1. listopada 2022. godine utvrditi i platiti prvu obvezu dodatnog poreza na dobit nakon 1. listopada 2023. godine.

Propisana su izuzeća za novoosnovane samostalne poduzetnike koji podnose prvu poreznu prijavu. Dakle, ako su novoosnovani samostalni poduzetnici započeli s radom tijekom 2022. godine neće biti obveznici plaćanja dodatnog poreza na dobit za 2022. godinu. Također se propisuje da obveznici poreza na dobit, ako podnose zadnju Prijavu poreza na dobit i okončavaju svoje poslovanje bez prethodnog prijenosa djelatnosti na druge porezne obveznike, neće biti obveznici ovoga poreza. Ministar financija pravilnikom će urediti sve u vezi s utvrđivanjem novoosnovanih poduzetnika i prestanka poslovanja. Porezna uprava ovlaštena je utvrditi jesu li iznosi u Prijavi poreza na dobit za određeno porezno razdoblje iskazani u skladu s računovodstvenim propisima i u skladu s ciljem i svrhom propisa o oporezivanju dobiti, ili su rezultat aktivnosti iniciranih s ciljem izbjegavanja dodatnog poreza na dobit, kao i način postupanja u slučaju utvrđenog i to izdavanjem rješenja kojim će se utvrditi obveza dodatnog poreza na dobit u skladu s Zakonom o dodatnom porezu. Dodatni porez na dobit ne može umanjiti osnovicu poreza na dobit u razdoblju u kojemu je obračunat ili plaćen.

Prilikom utvrđivanja visine prihoda, kao kriterija za utvrđivanje obveznika dodatnog poreza na dobit ili prilikom utvrđivanja oporezive dobiti, neće se uzimati prihodi koji su rezultat otpisa obveza od strane vjerovnika u predstečajnim i stečajnim postupcima (insolventni postupci), kao niti prihodi u stečajnom postupku koji su rezultat prodaje imovine i namirenja vjerovnika. Također će se isključiti prihodi ili dobit od prodaje dugotrajne materijalne ili nematerijalne imovine<sup>5</sup> nepovezanej osobi, a koja je korištena u procesu proizvodnje i pružanja usluga.

Porezni obveznik, prilikom utvrđivanja osnovice dodatnog poreza na dobit, mora uzeti u obzir ispravke prihoda ili obveze poreza na dobit koji su utvrđeni poreznim nadzorom. Ministar financija pravilnikom će propisati postupak u vezi utvrđivanja visine prihoda i oporezive dobiti te propisivanja prethodno navedenih kriterija.

Obveza plaćanja dodatnog poreza na dobit kao solidarne mjere, prema podacima kojima raspolaže Ministarstvo financija, Porezna uprava, a prema prijavama poreza na dobit za 2021. godinu, obuhvatila bi 208 obveznika poreza na dobit. To su obveznici poreza na dobit koji gledajući njihovu razinu prihoda veću od 300 milijuna kuna imaju i najveću gospodarsku snagu. Povećana dobit u 2021. godini za više od 20% u odnosu na prosjek poreznih razdoblja od 2017. do 2020. godine uočena je u svim sektorima gospodarstva. Međutim najbrojniji su obveznici poreza na dobit koji razvrstano prema područjima glavne djelatnosti NKD 2007 djeluju u sektoru: G-Trgovina na veliko i malo, C-Prerađivačka industrija, K-Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja te F- Građevinarstvo.

Člankom 18. Zakona o dodatnom porezu na dobit propisana je veza između solidarnog doprinosa i dodatnog poreza na dobit. Ovim člankom se propisuje da ukoliko obveznik poreza na dobit ne ostvari prihode veće od 300 milijuna kuna, koji je jedan od uvjeta za utvr-

đivanje obveze dodatnog poreza na dobit, a ispuni uvjete vezane uz plaćanje solidarnog doprinosa prema Uredbi 2022/1854, isti će biti obveznik plaćanja solidarnog doprinosa. Međutim, obveznik plaćanja solidarnog doprinosa, a koji je obveznik plaćanja poreza na dobit u skladu s posebnim propisom o oporezivanju dobiti, na odgovarajući način primjenjuje odredbe ovoga Zakona, te se na taj način ispunjava obveza iz navedene Uredbe. Obveznik solidarnog doprinosa neće istovremeno biti i obveznik dodatnog poreza na dobit.

Obveznici dodatnog poreza na dobit, koji su stekli status korisnika poticajnih mjera u skladu s propisom o poticanju ulaganja, obvezu dodatnog poreza na dobit umanjuju primjenom stope kojom se prema propisu o poticanju ulaganja umanjuje i obveza poreza na dobit u istom poreznom razdoblju. Nadalje, od obveze plaćanja dodatnog poreza da dobit isključeni su novoosnovani samostalni poduzetnici koji podnose prijavu poreza na dobit za prvo porezno razdoblje te obveznici poreza na dobit koji gase svoje poslovanje bez prethodnog prijenosa djelatnosti na druge porezne obveznike i ako podnose zadnju prijavu poreza na dobit.

Također, pri utvrđivanju iznosa oporezive dobiti za 2022. godinu mogu se izuzeti i nerealizirani gubici financijske imovine čija se promjena fer vrijednosti<sup>6</sup> priznaje putem računa dobiti i gubitka, a za koje je povećana porezna osnovica na rednom broju 22. prijave poreza na dobit, osim zajmova i potraživanja, pod uvjetom da se istovjetna iznimka primijeni i pri izračunu oporezive dobiti svakoga prethodnog poreznog razdoblja. Time je Vlada pokazala da u predmetnom slučaju ipak nije nespremna na kompromis odnosno da je spremna voditi konstruktivan dijalog te prihvatiti argumente poduzetnika.

Obveznici Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja (u daljnjem tekstu: HSF1)<sup>7</sup> za potrebe vrednovanja financijsku imovinu klasificiraju u jednu od sljedeće 4 kategorije:

- 1) kao financijsku imovinu čija se promjena fer vrijednosti priznaje u računu dobiti i gubitka (udovoljava jednom od sljedećih uvjeta: a) klasificirana je kao imovina namijenjena trgovanju, b) prilikom početnog priznavanja poduzetnik je svrstao u ovu skupinu),
- 2) kao ulaganja koja se drže do dospijea (fiksni ili utvrdivi iznos plaćanja i fiksno dospijea za koju poduzetnik ima pozitivnu namjeru i mogućnost držati je do dospijea),
- 3) kao zajmove i potraživanja (fiksna ili određiva plaćanja koja ne kotiraju na aktivnom tržištu), ili
- 4) kao financijsku imovinu raspoloživu za prodaju (sva imovina koja nije prethodno navedena).

Fer vrijednost izračunavat će se prema pouzdanoj tržišnoj vrijednosti, a prema Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (u daljnjem tekstu: MSFI)<sup>8</sup> najbolja referenca za dobivanje ili izračunavanje fer vrijednosti bit će cijena navedena na aktivnom tržištu. Imovina čija se fer vrijednost ne može pouzdano dobiti vrednovat će se po amortiziranom trošku ili po nabavnoj cijeni ili trošku proizvodnje, oduzimajući ispravke vrijednosti kao što su amortizacija i umanjenje vrijednosti.

Ne smijemo brkati fer vrijednost sa stvarnom vrijednošću. Na primjer, dionica može imati tržišnu cijenu (fer vrijednost) 10 USD, ali

6 Fer vrijednost koncept je koji se koristi u računovodstvu i odnosi se na cijenu koja bi se mogla platiti za imovinu ili obvezu u transakciji, pod uvjetom da su stranke propisno obaviještene i da ne postoji ništa što ih sprječava da slobodno i dobrovoljno djeluju.

7 Obveznici primjene HSF1-a su mikro, mali i srednji poduzetnici.

8 MSFI-e su obvezni primjenjivati veliki poduzetnici i svi subjekti od javnog interesa. MSFI-e može primjenjivati i ovisno društvo, odnosno društvo kći koje je obveznik primjene HSF-a, a čije matično društvo sastavlja i prezentira godišnje konsolidirane financijske izvještaje primjenom MSFI-a.

5 Kako pojam dugotrajne imovine prema posebnom propisu u pravilu obuhvaća svu imovinu vrijednosti veće od 3.500 kn te procijenjenog vijeka trajanja duljeg od godine dana, radi razmjernosti utvrđivanja isključenja prihoda, propisuje se ovlast ministru financija da propiše kriterije za utvrđivanje prihoda od prodaje materijalne i nematerijalne imovine koji se neće uzimati u obzir prilikom utvrđivanja prihoda i/ili dobiti.





to ne mora nužno biti najrealnija procjena jer jedno je vrednovanje financijske imovine, a drugo računovodstveni standardi. Fer vrijednost prema MSFI-jevima iznositi će 10 USD, ali analitičeva procjena imovine mogla bi iznositi 15 USD.

Ministarstvo financija će u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu Zakona o dodatnom porezu na dobit provesti naknadnu procjenu njegova učinka.

### 3. Pravilnik o dodatnom porezu na dobit

Ministar financija je na temelju članka 22. stavka 2. Zakona o dodatnom porezu na dobit donio Pravilnik o dodatnom porezu na dobit (Nar. nov., br. 17/23) koji je stupio na snagu 15. veljače 2023. godine. Ovim Pravilnikom propisuje se postupak utvrđivanja visine ukupnog prihoda za 2022. godinu te visine oporezivog dobitka za 2022. godinu i prethodna četiri porezna razdoblja - bitnih za utvrđivanje osnovice dodatnog poreza.

Prilikom utvrđivanja osnovice za dodatni porez na dobit izuzimaju se slijedeće kategorije:

- prihodi koji su rezultat vjerovničkog otpisa obveza u predstečajnim i stečajnim postupcima;
- prihodi u stečajnom postupku koji su rezultat prodaje imovine radi namirenja vjerovnika;
- prihodi ili dobiti od prodaje ili drugog načina otuđenja dugotrajne materijalne ili - nematerijalne imovine koja je korištena u procesu proizvodnje i pružanja usluga nepovezanoj osobi, a u slučaju da je spomenuta imovina prodana ili otuđena na drugi način povezanoj osobi, ako je to provedeno do 31. listopada 2022.;
- dobit ili gubici od prodaje ili drugog načina otuđenja dionica i udjela trgovačkih društava u kojima imaju više od 20% udjela u kapitalu, prodanih ili otuđenih nakon dvije godine od stjecanja, a u slučaju prodaje ili drugog načina otuđenja povezanim osobama ako su provedeni do 31. listopada 2022. godine.

U poreznoj prijavi iskazuju se iznosi u službenoj valuti kako je utvrđeno propisima vezanim uz podnošenje Prijave poreza na dobit. Kada porezni obveznik ne podnese poreznu prijavu prema propisima vezanim uz podnošenje Prijave poreza na dobit, a ne dokaže da nije obveznik plaćanja dodatnog poreza na dobit, Porezna uprava ovlaštena je obvezu dodatnog poreza na dobit utvrditi procjenom.

Obveznici poreza na dobit kojima je porezno razdoblje izjednačeno s kalendarskom godinom Obrazac DPD dostavljaju s iznosima iskazanim u kunama u skladu sa Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u RH (Nar. nov., br. 57/22 i 88/22). Obveznici poreza na dobit kojima porezno razdoblje nije izjednačeno s kalendarskom godinom, a kojima porezno razdoblje za 2022. godinu završava nakon 1. siječnja 2023. godine, na Obrascu DPD iznose iskazuju u eurima i centima, sukladno Zakonu o uvođenju eura. Obveznici poreza na dobit kojima porezno razdoblje nije izjednačeno s kalendarskom godinom, a kojima porezno razdoblje za 2022. godinu završava nakon 1. siječnja 2023. godine, iznose iz poslovnih knjiga koji nisu iskazani u eurima, te iznose potrebne za utvrđivanje obveze dodatnog poreza na dobit iz prethodnih poreznih razdoblja, preračunavaju se u eure primjenom fiksnog tečaja konverzije kune u euro: 1 euro = 7,53450 kuna.

Obveznik dodatnog poreza na dobit, koji je stekao status korisnika poticajnih mjera u skladu s propisom o poticanju ulaganja, obvezu dodatnog poreza na dobit, utvrđenu prema odredbama Zakona i Pravilnika o dodatnom porezu na dobit, može umanjiti iznosom koji se dobije množenjem te obveze s utvrđenim postotkom umanjenja obveze poreza na dobit za porezno razdoblje prema posebnom pro-

pisu o poticanju ulaganja. U slučaju kada nadležno ministarstvo tom obvezniku utvrdi obvezu primjene umanjenja porezne stope različite od iskazane u Prijavi poreza na dobit za isto porezno razdoblje, porezni obveznik je dužan u Obrascu DPD ispraviti iznos utvrđene obveze dodatnog poreza na dobit.

### 3.1. Obrazac prijave o dodatnom porezu na dobit (Obrazac DPD)

Sastavni dio Pravilnika o dodatnom porezu na dobit je obrazac za prijavu dodatnog poreza na dobitak/solidarnog doprinosa za 2022. godinu („Prijava o dodatnom porezu na dobit/solidarnom doprinosu – Obrazac DPD“ iz članka 8. Pravilnika o dodatnom porezu na dobit – u daljnjem tekstu: Obrazac DPD) kojeg će obveznici ovog poreza Poreznoj upravi preda(va)ti zajedno s Obrascem PD.

Obrazac DPD obvezno podnose svi porezni obveznici koji su u poreznom razdoblju ostvarili prihode iznad 300.000.000 kuna (39.816.842,52 EUR-a). Iznimno Obrazac DPD neće podnijeti porezni obveznik koji je u poreznom razdoblju 2022. godine, za koje se obveza poreza na dobit utvrđuje u 2023. godini, na rednom broju 36. ili 39. Prijave poreza na dobit (dobit / gubitak nakon povećanja i smanjenja) iskazao iznos jednak nuli ili negativan iznos. Ako je iznos prihoda poreznog obveznika za porezno razdoblje nakon primjene navedenih izuzetaka manji od 300.000.000 kuna, porezni obveznik isto iskazuje na rednom broju 12. Obrasca DPD (zbrojni iznosi) te ne utvrđuje oporezivu dobit poreznih razdoblja u I. dijelu Obrasca DPD i obvezu dodatnog poreza na dobit u II. dijelu Obrasca DPD.

Porezni obveznik dodatnog poreza na dobit, koji je tijekom 2022. godine nastao spajanjem u smislu propisa kojim se uređuje osnivanje i spajanje trgovačkih društava na način da su se dva ili više društava spojila bez postupaka likvidacije osnivanjem novoga društva, pri čemu je na to novo društvo prešla imovina svakoga od društava koja se spajaju, nije novoosnovani samostalni poduzetnik u smislu članka 12. stavka 1. točke a) Zakona o dodatnom porezu na dobit kojim je propisano da obveznik poreza na dobit nije obveznik dodatnog poreza na dobit ako je novoosnovani samostalni poduzetnik koji podnosi Prijavu poreza na dobit za prvo porezno razdoblje.

U slučaju kad se oporeziva dobit poreznog razdoblja utvrđuje u skladu s računovodstvenim propisima kao razlika prihoda i rashoda prije obračuna poreza na dobit, a koja je uvećana i umanjena u skladu s propisima o oporezivanju dobiti te je u pozitivnom iznosu iskazana na rednom broju 36. ili 39. Prijave poreza na dobit, prihodi poreznog razdoblja za koje se utvrđuje obveza dodatnog poreza na dobit, kod pravnog slijednika novog društva utvrđuju se prema ostvarenim prihodima društava prednika do spajanja i novog društva slijednika od osnivanja do kraja poreznog razdoblja, zbrajanjem tih prihoda.

Kada porezni obveznik ispuni uvjet u poreznom razdoblju za koje se utvrđuje obveza dodatnog poreza na dobit, porezna osnovica dodatnog poreza na dobit utvrdit će se na način kao da su sva društva spojena od početka poreznog razdoblja u 2022. godini, a za prethodna porezna razdoblja utvrđuje se kao da su spojena od početka poreznih razdoblja 2018., 2019., 2020. i 2021. godine. U tom slučaju u Obrascu DPD iskazuju se zbrojeni podaci pravnog slijednika i svih pravnih prednika, dok se uz Obrazac DPD prilaže privitak u kojemu se prikazuju podaci razrađeni po pojedinom pravnom predniku.

Obveznikom poreza na dobit, koji nije obveznik dodatnog poreza na dobit ako okončava svoje poslovanje bez prethodnog prijenosa djelatnosti na druge porezne obveznike i ako podnosi zadnju Prijavu poreza na dobit, smatra se obveznik poreza na dobit koji okončava svoje poslovanje tijekom poreznog razdoblja započetog u 2022. godini, bez prethodnog prijenosa djelatnosti na druge porezne obvezni-

ke, a koji je, u skladu sa Zakonom o porezu na dobit, Poreznoj upravi prijavio postupak okončanja poslovanja prije pokrenutog postupka na trgovačkom sudu i koji najkasnije osam dana nakon rješenja trgovačkog suda o prestanku društva podnosi Prijavu poreza na dobit sastavljenu na način propisan za slučaj okončanja poslovanja u skladu sa Zakonom o porezu na dobit.

Za obveznika dodatnog poreza na dobit koji okončava svoje poslovanje bez prethodnog prijenosa djelatnosti na druge porezne obveznike i koji podnosi zadnju Prijavu poreza na dobit, ne smatra se da je došlo do okončanja poslovanja ako je porezni obveznik tijekom poreznog razdoblja započetog u 2022. godini, prije pokrenutog postupka na trgovačkom sudu ili drugog postupka vezanog uz okončanje poslovanja, prenio svoju djelatnost (gospodarsku cjelinu, ugovore - formalne i neformalne, imovinu, obveze i drugo) na druge osobe.

Ako je nakon osnivanja do početka obavljanja djelatnosti isteklo određeno porezno razdoblje koje se odnosi na 2018., 2019., 2020. i 2021. godinu, a porezni obveznik može dokazati da su kod poreznog obveznika na pasivan način nastali prihodi od kamata i tečajnih razlika po osnovu uloga u kapital društva ili drugi sličan pasivan prihod vezan uz uloženi kapital, a koji nije rezultat poslovne aktivnosti, to porezno razdoblje se neće uzimati u obzir prilikom utvrđivanja prosječne oporezive dobiti koja se utvrđuje u skladu s računovodstvenim propisima kao razlika prihoda i rashoda prije obračuna poreza na dobit.

U Prijavi o dodatnom porezu na dobit/solidarnom doprinosu za 2022. – Obrascu DPD porezni obveznik upisuje osnovne podatke: početak i završetak poreznog razdoblja, naziv i osobni identifikacijski broj (OIB), nadnevak i potpis ovlaštene osobe, te u uvodnom dijelu, stavljanjem oznake »X« porezni obveznik upisuje podatak o tome je li obveznik dodatnog poreza na dobit i/ili solidarnog doprinosa te oznaku u kojoj valuti se podnosi Obrazac DPD sukladno odredbama Pravilnika o dodatnom porezu na dobit. Obrazac DPD sastoji se od dva dijela:

### I. DIO – Utvrđivanje obveznika/oporezive dobiti

U stupac I upisuje se oznaka »X« za primjenu navedenih izuzetaka iz članka 13. stavaka 1. i 3. Zakona o dodatnom porezu na dobit koji se iskazuju pod rednim brojevima od 4. do 10. Obrasca DPD. Istovjetni izuzetak primijenjen u jednom poreznom razdoblju mora se primijeniti i u svakom drugom poreznom razdoblju u kojemu je takav istovjetan prihod, rashod, dobit ili gubitak nastao. Pod rednim brojem 11. Obrasca DPD upisuje se oznaka »X« u slučaju iz članka 13. stavka 6. Zakona o dodatnom porezu na dobit s pozitivnim ili negativnom predznakom. Ako se iznosi na rednim brojevima 1. do 3. umanjuju iznosima na rednim brojevima 4. do 11. upisuje se predznak (-).

Na rednim brojevima 1 – 12 upisuje se:

- prihod koji je u 2022. godini iskazan u Prijavi poreza na dobit na rednom broju 1.
- podatak koji je iskazan u Prijavi poreza na dobit za porezno razdoblje kako slijedi:
  - u stupcu III za 2022. godinu
  - u stupcu IV za 2021. godinu
  - u stupcu V za 2020. godinu
  - u stupcu VI za 2019. godinu
  - u stupcu VII za 2018. godinu.
- U slučaju negativnog iznosa upisuje se i predznak (-).
- Računovodstvena dobit obveznika poreza po tonaži broda (članak 14. Zakona o dodatnom porezu na dobit) koju upisuje obveznik poreza po tonaži broda, odnosno podatak koji je

iskazan u Računu dobiti i gubitka za porezno razdoblje, a koji je utvrđen sukladno posebnom propisu kojim se uređuje međunarodna pomorska plovidba,

- Iznos prihoda od otpisa obveza u stečajnom i predstečajnom postupku,
- Prihodi od prodaje imovine u stečajnom postupku,
- Prihodi od prodaje/otuđenja imovine,
- Prihodi od prodaje/otuđenja imovine povezanoj osobi
- Dobit ili gubitak od prodaje ili drugog načina otuđenja dionica i udjela trgovačkih društava u kojima imaju više od 20% udjela u kapitalu, prodanih ili otuđenih nakon dvije godine od stjecanja,
- Dobit ili gubitak od prodaje ili drugog načina otuđenja dionica i udjela trgovačkih društava u kojima imaju više od 20% udjela u kapitalu, prodanih ili otuđenih nakon dvije godine od stjecanja povezanim osobama,
- Nerealizirani gubici financijske
- Ispravci u postupku poreznog nadzora, i
- Oporeziva dobit nakon usklađenja<sup>9</sup>.

### II. DIO – Utvrđivanje obveze dodatnog poreza na dobit/solidarnog doprinosa

Na rednim brojevima 13 – 23 upisuje se:

- zbroj pozitivnih iznosa oporezive dobiti za razdoblje 2018. – 2021. godine, ako su postojala,
- broj razdoblja u kojima je porezni obveznik ostvario pozitivnu poreznu osnovicu,
- prosječna oporeziva dobit za razdoblje 2018. – 2021. godine (r. br. 13./r. br. 14.),
- iznos prosječne oporezive dobiti uvećane za 20% (r. br. 15.),
- osnovica dodatnog poreza na dobit odnosno razlika između iznosa oporezive dobiti 2022. iz stupca III. redni broj 12. i iznosa prosječne oporezive dobiti uvećane za 20% s rednog broja 16.<sup>10</sup>
- iznos obveze dodatnog poreza/solidarnog doprinosa ako je iznos iskazan na rednom broju 17. s pozitivnim predznakom (pozitivan iznos r. br. 17.),
- postotak umanjenja i iznos umanjenja obveze sukladno članku 15. Zakona o dodatnom porezu na dobit<sup>11</sup>,
- iznos obveze dodatnog poreza na dobit (r. br. 18. – r. br. 19.) iskazuje korisnik poticajnih mjera iz članka 15. Zakona o dodatnom porezu na dobit,
- koeficijent porasta dobiti za 2022. godinu iz stupca III. rednog broja 12. u odnosu na prosječnu upisuje obveznik plaćanja poreza po tonaži broda kao i oporezivu dobit iskazanu na rednom broju 15.
- iznos ukupne godišnje obveze poreza po tonaži broda za 2022. godinu iz Obrasca PT upisuje obveznik plaćanja poreza po tonaži broda,
- obveza dodatnog poreza na dobit za obveznika poreza po tonaži broda (r. br. 21. i r. br. 22.)

9 Obveznik koji je u razdoblju od 2018. do 2022. godine mijenjao porezno razdoblje na ovom rednom broju iskazuje iznose prilagođene utvrđenom dvanaestomjesečnom poreznom razdoblju.

10 Ako je razlika negativna, porezni obveznik nema poreznu osnovicu i nije dužan popunjavati ostale pozicije na Obrascu DPD odnosno utvrditi obvezu dodatnog poreza na dobit.

11 Postotak umanjenja i iznos umanjenja obveze za 2022. godinu upisuje obveznik koji je stekao status korisnika poticajnih mjera prema posebnom propisu o poticanju ulaganja. Iznos umanjenja izračunava se tako da se obveza iz rednog broja 18. množi s postotkom umanjenja.





Porezni obveznik kod kojega je tijekom poreznog razdoblja ili tijekom prethodnih poreznih razdoblja nastala statusna promjena iz članka 13. stavka 5. Zakona o dodatnom porezu na dobit, u Obrazac DPD upisuje godinu/e kada je nastala statusna promjena, te dostavlja privitak iz članka 6. stavka 4. ovoga Pravilnika.

Oporeziva dobit poreznog razdoblja utvrđuje se u skladu s računovodstvenim propisima kao razlika prihoda i rashoda prije obračuna poreza na dobit, a koja je uvećana i umanjena u skladu s propisima o oporezivanju dobiti te je u pozitivnom iznosu iskazana na rednom broju 36. ili 39. Prijave poreza na dobit.

### 3.2. Plaćanje solidarnog doprinosa propisanog Uredbom Vijeća 2022/1854

Početak listopada 2022. godine EK je formalno donijela Uredbu Vijeća o hitnoj intervenciji za rješavanje pitanja visokih cijena energije. Njom je, između ostalog, uveden porez na višak dobiti, tzv. solidarni doprinos, kojim se minimalnom stopom od 33% oporezuje dobit poduzeća iz energetskog sektora u 2022. i/ili 2023. godini, a koja premašuje prosječnu dobit iz prethodne četiri godine za više od 20%.

Način plaćanja solidarnog doprinosa propisan je Uredbom Vijeća 2022/1854 o hitnoj intervenciji za rješavanje pitanja visokih cijena. Podaci za utvrđivanje obveze dodatnog poreza na dobit i solidarnog doprinosa dostavljaju se na Obrascu DPD.

Obveznik plaćanja solidarnog doprinosa je svaki obveznik poreza na dobit koji obavlja djelatnosti u sektorima sirove nafte, prirodnog plina, ugljena i rafinerija, ako ostvaruje najmanje 75% svojeg prometa od gospodarskih djelatnosti u području vađenja, rudarenja, rafiniranja nafte ili proizvodnje proizvoda koksnih peći.

Obveznik plaćanja solidarnog doprinosa, u skladu s Uredbom Vijeća 2022/1854 i člankom 19. stavkom 2. Zakona o dodatnom porezu na dobit, obvezu solidarnog doprinosa utvrđuje neovisno o visini ukupno ostvarenih prihoda (većih od 300.000.000 kuna), a primjenjuje sve odredbe Pravilnika o dodatnom porezu na dobit na isti način kao i obveznik dodatnog poreza na dobit.

### 3.3. Primjer popunjavanja Obrasca DPD

#### Primjer:

Porezni obveznik ABC d.o.o. iz Zagreba, Ulica lipa 13, OIB: 12345678910, ostvario je u 2022. godini ukupni prihod u iznosu od 327.877.301,55 kuna, čime je ispunjen prvi kriterij za utvrđivanje obveze dodatnog poreza na dobit (ostvareni prihodi 2022. godine veći od 300.000.000,00 kuna).

U prijavi poreza na dobit za 2022. godinu, na rednom broju 36. Obrasca PD, porezni obveznik ABC d.o.o. iskazao je oporezivu dobit, nakon uvećanja/umanjenja računovodstvene dobiti, u iznosu od 14.235.068,76 kuna.

Prema slijedećem kriteriju dodatni se porez na dobit plaća na utvrđenu poreznu osnovicu koju čini pozitivna razlika između poreznog razdoblja 2022. godine i prosječne oporezive dobiti prethodnih poreznih razdoblja 2018., 2019., 2020. i 2021. godine uvećane za 20%.

ABC d.o.o. na rednom broju 36./39. Obrasca PD za prethodna porezna razdoblja iskazao je, nakon uvećanja/umanjenja računovodstvene dobiti, poreznu osnovicu:

- za 2018. godinu porezni gubitak u iznosu od (8.835.942,69) kuna,
- za 2019. godinu oporezivu dobit u iznosu od 5.882.938,23 kuna,
- za 2020. godinu oporezivu dobit u iznosu od 7.323.899,08 kuna,
- za 2021. godinu oporezivu dobit u iznosu od 8.028.253,68 kuna.

Obzirom da je člankom 13. stavak 1. točka c) Zakona o dodatnom porezu na dobit, propisano da se iz oporezive dobiti poreznog razdoblja 2022. i prethodnih poreznih razdoblja, mogu izuzeti prihodi od prodaje ili drugog načina otuđenja dugotrajne materijalne ili nematerijalne imovine koja je korištena u procesu proizvodnje i pružanja usluga nepovezanoj osobi, porezni obveznik ABC d.o.o. umanjuje oporezivu dobit

- za 2019. godinu u iznosu od 2.289.325,21 kuna,
  - za 2022. godinu u iznosu od 2.935.889,23 kuna,
- na ime ostvarenih prihoda od prodaje nekretnina (trgovina) na nerentabilnim lokacijama.

Nakon provedenog umanjenja ukupni prihod za 2022. godinu iznosi 324.944.412,32 kuna (prvi kriterij za utvrđivanje obveze dodatnog poreza na dobit i dalje je ispunjen), a oporeziva dobit iznosi 11.299.179,53 kuna, dok oporeziva dobit za 2019. godinu iznosi 3.593.613,02 kuna.

U izračun prosječne oporezive dobiti ne uključuje se porezni gubitak iz 2018. godine, već se uključuju samo 2019., 2020. i 2021. godina, kao 3 razdoblja sa pozitivnom poreznom osnovicom, te

- prosječna oporeziva dobit iznosi 6.315.255,26 kuna  $((8.028.253,68 + 7.323.899,08 + 3.593.613,02) / 3)$ , a
- prosječna oporeziva dobit uvećana za 20% iznosi 7.578.306,31 kuna  $((6.315.255,26 \times 20\%) = 1.263.061,27)$ .

Osnovicu dodatnog poreza na dobit čini razlika između oporezive dobiti 2022. godine i prosječne oporezive dobiti uvećane za 20%, koja iznosi 3.720.873,22 kuna  $(11.299.179,53 - 7.578.306,31)$ , pri čemu obveza dodatnog poreza na dobit za 2022. godinu 1.227.888,16 kuna  $(3.720.873,22 \times 33\%)$ , koju porezni obveznik ABC d.o.o. mora podmiriti s danom podnošenja Prijave poreza na dobit.

## BESPLATNO ZA PRETPLATNIKE

SVAKODNEVNO KORIŠTENJE STRUČNE  
TELEFONSKE KONZULTANTSKE SLUŽBE!



**Ponedjeljkom i četvrtkom**  
od 11.00 do 15.30 sati,  
**utorkom, srijedom i petkom**  
od 8.30 do 13.00 sati.

[www.racunovodstvo-porezi.hr](http://www.racunovodstvo-porezi.hr)

**PRIJAVA O DODATNOM POREZU NA DOBIT/SOLIDARNOM DOPRINOSU ZA 2022. - Obrazac DPD**

Porezno razdoblje od 1/1/2022 godine do 12/31/2022 godine

Naziv:	ABC d.o.o., Zagreb, Ulica lipa 13						KUNA	×
OIB:	12345678910						EURO	
<b>Solidarni doprinos sukladno Uredbi Vijeća (EU) 2022/1854</b>		<b>Prihod</b>		<b>Oporeziva dobit poreznih razdoblja</b>				
<b>Dodatni porez na dobit</b>		<b>X</b>	<b>2022.</b>	<b>2022.</b>	<b>2021.</b>	<b>2020.</b>	<b>2019.</b>	<b>2018.</b>
R. br.	<b>I. DIO UTVRĐIVANJE OBVEZNIKA/OPOREZIVE DOBITI</b>	<b>I</b>	<b>II</b>	<b>III</b>	<b>IV</b>	<b>V</b>	<b>VI</b>	<b>VII</b>
1.	Prihod		327.877.301,55					
2.	Oporeziva dobit (r.br. 36. ili 39. Prijave poreza na dobit)			14.235.068,76	8.028.253,68	7.323.899,08	5.882.938,23	-8.835.942,69
3.	Računovodstvena dobit obveznika poreza po tonaži broda (čl. 14. Zakona)							
4.	Iznos prihoda od otpisa obveza u stečajnom i predsteč. postupku (čl. 13 st. 1. t. a Zakona)							
5.	Prihodi od prodaje imovine u stečajnom postupku (čl.13.st.1. t. b Zakona)							
6.	Prihod od prodaje/otuđenja imovine (čl. 13. st. 1. t. c Zakona)	X	-2.932.889,23	-2.935.889,23			-2.289.325,21	
7.	Prihod od prodaje/otuđenja imovine povezanoj osobi (čl. 13. st. 1. t. d Zakona)							
8.	Dobit/gubitak od prodaje/otuđenja dionica ili udjela (čl. 13. st. 1. t. e Zakona)							
9.	Dobit/gubitak od prodaje/otuđenja dionica i udjela povezanim osobama (čl.13. st.1. t.e Zakona)							
10.	Nerealizirani gubici financijske imovine (čl. 13. st. 3. Zakona)							
11.	Ispravci u postupku poreznog nadzora (čl. 13. st. 6. Zakona)							
12.	<b>Zbrojni iznosi po stupacima II-VII</b>		<b>324.944.412,32</b>	<b>11.299.179,53</b>	<b>8.028.253,68</b>	<b>7.323.899,08</b>	<b>3.593.613,02</b>	<b>-8.835.942,69</b>
<b>II. DIO UTVRĐIVANJE OBVEZE DODATNOG POREZA NA DOBIT/SOLIDARNOG DOPRINOSA</b>								
13.	Zbroj iznosa pozitivne oporezive dobiti za razdoblje 2018. - 2021.							18.945.765,78
14.	Broj razdoblja s pozitivnom poreznom osnovicom							3,00
15.	Prosječna oporeziva dobit za razdoblje 2018. - 2021. (r. br. 13./r.br.14.)							6.315.255,26
16.	Iznos prosječne oporezive dobiti uvećane za 20% (r. br. 15.*1,2)							7.578.306,31
17.	Osnovica dodatnog poreza na dobit (Oporeziva dobit 2022. stupac III. r.br.12. - r.br. 16.)							<b>3.720.873,22</b>
18.	Obveza dodatnog poreza/solidarnog doprinosa (r. br. 17*33%)							1.227.888,16
19.	Postotak umenjanja/postotak pomnožen s iznosom obveze sukladno čl. 15. Zakona						<b>0,00%</b>	0,00
20.	Obveza dodatnog poreza na dobit za obveznika iz članka 15. Zakona ( r.br 18. - r.br. 19)							<b>1.227.888,16</b>
21.	Koeficijent porasta dobiti obveznika poreza po tonaži broda (čl. 14. st. 3. Zakona)							
22.	Godišnja obveza poreza po tonaži broda za 2022. prije umanjenja							
23.	Obveza dodatnog poreza na dobit za obveznika poreza po tonaži broda (r.br. 21.*r.br. 22.)							
Razdoblja u kojima su nastale statusne promjene iz članka 13. stavka 5. Zakona								

Nadnevak:	30.4.2023.	Za istinitost i vjerodostojnost podataka jamčim vlastitim potpisom <b>Potpis ovlaštene osobe</b>
-----------	------------	---

**3.4. Uplatni račun**

Utvrđena obveza dodatnog poreza na dobit i solidarnog doprinosa plaća se na poseban uplatni račun koji je propisan Naputkom o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2023. godini (Nar. nov., br. 13/2023):

**Uplatni račun:**

Državni proračun	HR1210010051863000160
------------------	-----------------------

**Poziv na broj primatelja za dodatni porez na dobit:**

HR68	1562 – OIB
------	------------

**Poziv na broj primatelja za solidarni doprinos prema Uredbi Vijeća EU 2022/1854:**

HR68 5452 – OIB

**4. Plaćanje dodatnog poreza na dobit za obveznike poreza po tonaži broda**

Porez po tonaži broda je porez koji se utvrđuje i plaća umjesto poreza na dobit kako je uređen zakonom kojim se uređuje porez na dobit, bez obzira na stvarnu dobit ili gubitak ostvaren u poreznom razdoblju za koje se utvrđuje obveza poreza po tonaži broda. Mogućnost plaćanja poreza po tonaži broda umjesto poreza na dobit uređuje Pomorski zakonik (Nar. nov., 181/04, 76/07, 146/08, 56/13, 26/15, i 17/19). Porezni obveznici koji žele plaćati porez po tonaži broda moraju se prethodno prijaviti Ministarstvu mora, prometa i infrastrukture uz predočenje odgovarajućih dokaza o ispunjavanju propisanih uvjeta. Za tekuću godinu porez po tonaži može plaćati samo društvo koje je do 30. lipnja prethodne godine podnijelo prijavu Ministarstvu mora, prometa i infrastrukture da će umjesto poreza na dobitak plaćati porez po tonaži broda, kako je to uređeno člankom 429.c., stavkom 2. Pomorskog zakonika. Prijava poreza po tonaži broda podnosi se na Obrascu PT.

Člankom 14. Zakona o dodatnom porezu na dobit propisuje se kako dodatni porez na dobit plaćaju i obveznici plaćanja posebnog poreza na dobit koji su, sukladno posebnom propisu kojim se uređuje međunarodna pomorska plovidba, realizirali pravo plaćanja specifičnog paušalno utvrđenog poreza na dobit koji se naziva porez po tonaži broda<sup>12</sup>. Plaćanje poreza po tonaži broda je državna potpora i izračunava se kao razlika između obveze poreza na dobit koja bi se utvrdila primjenom propisa o oporezivanju dobiti iznosa plaćenog poreza po tonaži broda, pri čemu se za obračun porezne obveze ne podnosi Prijava poreza na dobit nego Prijava poreza po tonaži broda. Prijava poreza na dobit se podnosi samo za djelatnosti koje nisu obuhvaćene porezom po tonaži broda. Stoga se tim poreznim obveznicima za potrebe utvrđivanja obveze dodatnog poreza na dobit podatak o oporezivoj dobiti poreznog razdoblja uzima iz Računa dobiti i gubitka kao objedinjenog izvještaja. Ministar financija će pravilnikom detaljnije propisati provedbu ovih odredaba u vezi utvrđivanja porezne osnovice kod obveznika poreza po tonaži broda.

**5. Zaključak**

Trenutačna energetska kriza negativno je utjecala na sve države članice Europske unije, iako u različitoj mjeri. Veliko povećanje cijena energije znatno doprinosi općoj inflaciji u europodručju i usporava gospodarski rast u EU. Očekuje se kako će navedeni problem rasta cijena energije ublažiti donesena Uredba 2022/1854 o hitnoj intervenciji za rješavanje pitanja visokih cijena energije.

Ekstra profit možemo definirati kao neočekivanu dobit. Dakle, neplanirana zarada. Ona nije rezultat povećanja količine proizvoda i usluga nego prije svega rezultat povećanja vrijednosti koja je ostvarena na tržištu isključivo radi inflacije u ovim uvjetima. To nije dobit

ostvarena inovativnošću kao primjerice u nekim IT firmama. Naime, kako energetski sektor neopravdano diže cijene, a radi se o 70% domaće proizvodnje, onda se postavlja pitanje zašto bi cijene bile one koje su važeće na cijelom EU tržištu kada su višestruko manji troškovi proizvodnje električne energije u Hrvatskoj? Ta razlika je ono što omogućuje tim energetskim kompanijama ekstra profit.

Obzirom da je energetska kriza zajednička kriza svih država članica, Uredba 2022/1854 je odredila zajednički pristup usmjeren prema potrošačima i proizvođačima energije. Tako je među ostalim, odredila državama članicama obvezu smanjenja potrošnje električne energije, obvezu prikupljanja viška prihoda od prodaje električne energije iznad gornje granice tržišnih prihoda, način raspodjele viška prihoda te obvezu prikupljanja solidarnog doprinosa.

Slijedom navedene Uredbe, države članice moraju primijeniti odredbu vezanu uz solidarni doprinos, osim ako su već donijele ekvivalentne nacionalne mjere do 31. prosinca 2022. godine. Dakle, vezano uz solidarni doprinos Uredba 2022/1854 pretpostavlja da države članice imaju ili planiraju uvesti posebne mjere prilagođene specifičnim gospodarskim uvjetima, ali tim mjerama je potrebno obuhvatiti i sektor sirove nafte, prirodnog plina, ugljena i rafinerija. Države članice prema toj Uredbi moraju osigurati da ekvivalentne nacionalne mjere imaju slične ciljeve i podliježu sličnim pravilima kao solidarni doprinos te da se njima ostvaruju prihodi koji su usporedivi ili viši u odnosu na procijenjene prihode od solidarnog doprinosa.

Prema Uredbi 2022/1854, solidarni doprinos bi trebao djelovati kao mjera preraspodjele kojom bi se osiguralo da poduzeća, koja su ostvarila višak dobiti zbog neočekivanih okolnosti, proporcionalno doprinose ublažavanju energetske krize na unutarnjem tržištu. Solidarni doprinos trebao bi se iskoristiti, primjerice, za:

- mjere financijske potpore krajnjim kupcima energije, osobito ranjivim kućanstvima,
- mjere financijske potpore za doprinos smanjenju potrošnje energije i
- mjere financijske potpore za potporu poduzećima u energetski intenzivnim industrijama.

**ističemo...**

Obveza plaćanja solidarnog doprinosa je strogo selektivna, usmjerena je samo na obveznike poreza na dobit, koji ispune dva kriterija, a to je obavljanje djelatnost vađenja, rudarenja, rafiniranja nafte ili proizvodnje proizvoda koksnihi peći, ako od te djelatnosti ostvaruju minimalno 75% prometa.

Dakle, ta obveza obuhvaća samo dio energetskog sektora koji u RH nije mnogobrojan, a osobe koje obavljaju djelatnosti vađenja, rudarenja, rafiniranja nafte ili proizvodnje proizvoda koksnihi peći osim tih djelatnosti obavljaju i druge djelatnosti u značajnom opsegu zbog čega nije izvjesno ispunjavanje zadanog kriterija ostvarenog prometa.

Ideja je Europske komisije da se izvanredan porez ili, kako ga nazivaju, solidaran porez usmjeri u državne socijalne programe. EU je donijela odluku da ekstra profit uglavnom moraju plaćati tvrtke koje trguju i/ili proizvode energente.

Riječ je o jednokratnom porezu na ekstraprofit, koji se uvodi na poticaj EK, ponajprije rezerviranom za energetski sektor koji je profitirao na rastu cijena plina, struje i goriva, ali države ga po svojoj odluci mogu slobodno primijeniti na sve poduzetnike čija je dobit iskočila iz

<sup>12</sup> U Pomorski zakonik ugrađena je odredba sukladno kojoj trgovačka društva, koja su registrirana i obavljaju brodarsku djelatnost, ne plaćaju porez na dobit koju ostvare od iskorištavanja brodova u međunarodnoj plovidbi. Zakonom o izmjenama i dopunama Pomorskog zakonika (Nar. nov., br. 61/11) navedena odredba zamjenjuje se uvođenjem sustava plaćanja poreza prema tonaži broda koji je tada bio već na snazi u pojedinim europskim državama. Od 1. siječnja 2013. u porezni se sustav RH uveden je tonažni sustav - porez po tonaži kao i u većini europskih država.

